

^ ਰੈਫਰ ਕੇ ਕੰਨਨ, ਜੇ,
ਪੰਜਾਬ ਲਘੂ ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ
ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿ. ਟੀ. ਓ.— ਪਟੀਸ਼ਨਰ
ਬਨਾਮ
ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਪ੍ਰੋ. ਮੈਸਰਜ਼ ਗੋਇਲ ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ
ਵਰਕਸੈਂਡ ਹੋਰ— ਜਵਾਬਦਾਤਾ
2002 ਦਾ ਸੀਆਰ ਨੰ.3647
ਅਗਸਤ 13, 2013

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1940 - Ss.14(2), 20, 28, 28(i) 30 ਅਤੇ 33, 39,
41 - ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1908 - S.105 - ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਪਰਿਸਿਸ ਐਂਡ ਲੈਂਡ
(ਬੇਦਖਲੀ ਅਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਵਸੂਲੀ) ਐਕਟ, 1973 - 22.4.1977 ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ
ਅਲਾਟੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਉਦਯੋਗਿਕ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ - ਇੱਕ
ਭਾਈਵਾਲੀ ਡੀਡ ਮਿਤੀ 1.4.1977 ਅਲਾਟੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਚਕਾਰ ਕਦੇ ਵੀ
ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਅਸਲ ਅਲਾਟੀ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ
ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ - 21.6.1983 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ - ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ
ਅਲਾਟੀ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੀਮਿਸਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ
ਕੀਤੀ - ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ - ਅਲਾਟੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ
ਸਾਥੀ ਦੁਆਰਾ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਲਾਟੀ ਦਾ ਭਾਗੀਦਾਰ
ਵੀ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ - OI ਨਿਯਮ X ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ, ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ
ਸਾਹਮਣੇ ਭੇਜੀ ਗਈ ਅਤੇ ਅਲਾਟੀ ਦੇ ਪਾਰਟਨਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਅਵਾਰਾ
ਭੁਗਤਾਨਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਸੁਣਿਆ ਜਾਵੇ -
ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੇ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਕੀਤਾ
21.6.1983 ਨੂੰ ਅਲਾਟੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਾਰਟਨਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਸੀ- ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ - PSI EC ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੇ ਅਲਾਟੀ ਦੇ ਪਾਰਟਨਰ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪਾਰਟਨਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲਈ ਅਜਨਬੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅਲਾਟੀ ਵਿਚਕਾਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ, ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਰਟਨਰ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ - ਸਿਵਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਪਲਾਟ.

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖੋਜ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਲਈ ਰਿਆਇਤ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਲਝਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਮੈਂ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹੈ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਦੋ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ: (i) ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਆਰਡੀਸੀਆਰ 1 ਨਿਯਮ 10 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ 05.07.1994 ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ, ਇਸ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; (ii) ਇਲੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਖੁਦ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਖੁਦ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਤੋਂ ਲੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਲਸੀ ਅਵਾਰਡ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੈਸਰਜ਼ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸਟੀਲ ਵਰਕਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਭਾਰਤ ਸਪਨ ਪਾਈਪ ਕੰਪਨੀ-ਏਆਈ ਆਰ 1975 ਕਲਕੱਤਾ 8 ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਖੁਦ ਆਰਬਿਟਰਲ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦਾ ਹੈ। 'ਹਾਈ ਆਰਬਿਟਰਲ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ 1940 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਏ) ਤਹਿਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

"ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਜਾਂ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਅੰਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤਾ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।"

ਐਕਟ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸਮੀਕਰਨ "ਪਾਰਟੀ" ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਮੀਕਰਨ 1940 ਐਕਟ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, "ਹਵਾਲਾ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ..... " ਦੀ ਧਾਰਾ। ਐਕਟ ਦਾ 20 ਕਿਸੇ ਵੀ

ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਏ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਗੈਰ-ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਅਜਨਬੀ ਆਰਬਿਟਰਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 20 ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਿਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 1940 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

(ਪਰਾ ੪)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਦੂਸਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਟਿਕ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਪਤੰਜਲ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀਆਈਟੀਕੈਟ੍ਰਕਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਡ, ਦਿੱਲੀ-1970 ਏਆਈਆਰ (ਦਿੱਲੀ) 19 ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਜੋ ਕਿਸੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਪੱਖ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਬੰਨ੍ਹੇ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਹ, ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ, ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੋਣਗੇ। ਸਾਡੇ ਸੰਦਰਭ ਲਈ theagreement ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਟਾਇਰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਮੌਕੇ ਸੰਜੀਵ ਗੋਇਲ ਬਨਾਮ ILL ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗੋਇਲ ਅਤੇ ਓਥਸੀਆਰਐਸ-2010(2) ਆਰਸੀਆਰ (ਸਿਵਲ) 44 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਫਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਪੁਰਾਣੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕ ਧਿਰ ਵਜੋਂ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਨੇ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਕਰੇਤਾ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਵੱਡਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਕੱਲੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। 'ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸੰਜੀਵ ਗੋਇਲ ਦੇ ਕੇਸ ਨੇ ਕਿਸੇ third ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸਾਲਸੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਿਰ ਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਰੇਖਾੰਕਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸੱਦੇ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਿਰ ਦੀ ਮਜਬੂਰੀ 'ਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਭਾਰੀਦਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਇੱਕ ਧਿਰ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ।

(ਪਰਾ ੫)

ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੂੰ ਖੁਦ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ

ਧਿਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਲਾਭ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਮੈਂ ਅਜੇ ਵੀ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਕਰਾਂਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲ ਵਜੋਂ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਭਾਈਵਾਲੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਈ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਕਿ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਅਤੇ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਦੇਹਰੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਲਈ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਤੀਜੀ ਧਿਰ, ਜੋ ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲ ਸੀ, ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਭਾਈਵਾਲੀ ਖੁਦ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਭਾਈਵਾਲੀ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸ਼ੁਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਲੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਓਡੀਅਮ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਨਕਾਬ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਨਿਰਮਮ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ

(ਪਰਾ ੭)

ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲਸ ਨੇ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਲਤ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ: (i) ਕੀ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਲਾਟੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਸਾਂਝੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ; ਅਤੇ (ii) ਕੀ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਰਾਜ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, the Arbitrator ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਕੋਲ ਖੁਦ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਕੋਈ ਨੀਤੀ ਦੁਬਾਰਾ ਲਿਖਣ ਜਾਂ ਅਸਲ ਅਲਾਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਨਿਗਮ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ. ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸੇ 'ਤੇ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਵੇਕ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਉਹ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਅਸਲ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਪਦੰਡ ਸਨ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਲਾਟੀ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ੱਕੀ ਕੰਮ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਕੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਪੂਰੇ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿਓ। ਇਹ ਸਮਝਣ ਲਈ ਮਹਾਨ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਹੁਨਰ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਉਪਕਰਣ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਕੁਝ ਯੋਗ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਡੇਟਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕੋਲ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੀ ਯੋਗਤਾ ਸੀ।, ਜੇ ਇਹ ਉਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ।

(ਪਾਰਾ 13)

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ 11 ਸੀ.ਮੈਨ ਅਗਰਵਾਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਏ.ਐਸ. ਰਾਣਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ.2 ਲਈ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।

ਕੇ ਕਨਨ, ਜੇ.

I. ਲਿਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੁ

1. ਸੰਸ਼ੋਧਨ 1940 ਦੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, '1940 ਐਕਟ') ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸੈਟਿੰਗ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਮਿਸਾਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਪਾਸੇ. ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਮਾਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਐਂਡ ਐਕਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ 24.03.1995 ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14(2), 30 ਅਤੇ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੇ 09.05.1994 ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਗੋਇਲ ਦੁਆਰਾ ਲੀਜ਼ ਡੀਡ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਦਯੋਗਿਕ ਸ਼ੈੱਡ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀ।

ਸ਼ੈੱਡ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਅਲਾਟੀ-ਸੁਰੀਨਦ ਕੁਮਾਰ ¹ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਲੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ। ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੇ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਬਕਾਇਆ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕਿਸਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਸਮਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਅਰਥਾਤ, ਰਕਮ ਦਾ

1 (SC) ਵਾਲੀਅਮ 4 ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਟ੍ਰੇਡ ਮਾਰਕ 1 .aw ਰਿਪੋਰਟਰ 73

40% ਜੇ ਬਕਾਇਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। 30 ਦਿਨ ਅਤੇ ਰਕਮ ਦਾ 60% ਚਾਰ ਛੇ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ। ਅਗਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਕਲੀਅਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ, 4% ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ 7/2% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਵਾਰਡ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੇ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ।

ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਲਾਟੀ ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਵਪੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਅਲਾਟੀ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਅਸਾਇਨੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਵਾਰਡ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

II. ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ

(2) ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਘਨਕਾਰੀ ਸਥਿਤੀ ਸੀ ਜੋ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਅਵਾਰਡ 24.03.1995 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 4 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੇ 09.04.1995 ਨੂੰ ਸੰਦਰਭ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, 'ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਜਾਅਲੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੇ 4 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਨਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ' ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਗਮ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤਿੰਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ: (1) **ਮੈਸਰਜ਼ ਕਪੂਰ ਨੀਲੋਖੇੜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮ ਸੋਸਾਇਟੀ ਲਿਮਟਿਡ** ਬਨਾਮ **ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ (1)**, (ii) **ਮੈਸਰਜ਼ ਤਾਰਾਪੋਰ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ** ਬਨਾਮ **ਕੋਚੀਨ ਸ਼ਿਪ-ਯਾਰਡ ਲਿਮਟਿਡ, ਕੋਚੀਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (2)**; (iii) **ਪਰਸੁਮ ਕਾਓ** ਬਨਾਮ **ਕਲਕੱਤਾ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (3)**, ਨੂੰ

ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ 4 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ. ਉਸਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨੂੰ ਫਸਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।

(3) 1940 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਉਹ ਭਾਗ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:-

(4) . ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਅਵਾਰਡ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

(i) ਅਦਾਲਤ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਤਾਂ ਕੀ ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਕੀ ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(11) ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਜਾਂ ਅੰਪਾਇਰ, ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।"

1940 ਐਕਟ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (i) ਐਕਟ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਕੀ ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਕੀ ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਨੂੰ 4 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (ii) ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਖੁਦ 4 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਅਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਿਗਮ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਪਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਇੱਕ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕੀਤੀ. ਮੈਨੂੰ ਅਸਲ ਫਾਈਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 30.3.1995 ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਸੀਮਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਗਮ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਕੋਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਇਤਰਾਜ਼ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। 1, ਇਸਲਈ, ਹੋਰ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ।

III. ਆਰਬਿਟਰਲ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ

(a) ਪੂਰਵ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ

(4) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਾਈ ਫਾਈਡਿੰਗ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਲਈ ਰਿਆਇਤ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, 1 ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਅਰਕੈਪੇਲੇਟ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਹੈ ਦੋ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ: (i) ਆਰਡਰ 1 ਨਿਯਮ 10 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ impleadment ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ 05.07.1994 ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ, □□ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; (ii) ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਖੁਦ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਖੁਦ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਤੋਂ ਲੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਲਸੀ ਅਵਾਰਡ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। □□ ਨੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸਟੀਲ ਵਰਕਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਭਾਰਤ ਸਪਨ ਪਾਈਪ ਕੰਪਨੀ (4) ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹਵਾਲਾ ਮੰਗਣ ਲਈ ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਖੁਦ ਆਰਬਿਟਰਲ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦਾ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰਲ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ

1940 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(a) ਦੇ ਹੇਠ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ:-

"ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਜਾਂ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਅੰਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤਾ ਜਿੱਥੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।"

ਐਕਟ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸਮੀਕਰਨ "ਪਾਰਟੀ" ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। 'Hie ਸਮੀਕਰਨ firstschduld ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

(4) ਏਆਈਆਰ 1975 ਕਲਕੱਤਾ 8

1940 ਐਕਟ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, "ਹਵਾਲਾ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ..... " ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ। ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਏ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਗੈਰ-ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਅਜਨਬੀ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ

ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਧਾਰਾ 20 ਅਤੇ 1940 ਐਕਟ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜਿਸ ਵੰਗ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

(5) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 5/1/77 **ਪਤੰਜਲ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਬੀਏਟਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ^ ਦਿੱਲੀ (5) ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ** ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਜੋ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਪੱਖ ਨਹੀਂ ਹਨ ਉਹ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਬੰਨ੍ਹੇ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਹ, ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ, ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੋਣਗੇ। ਸਾਡੇ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰਲ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ **ਸੰਜੀਵ ਗੋਇਲ ਬਨਾਮ ਐੱਚ ਐੱਲ, ਗੋਇਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (6)** ਦੇ ਇੱਕ ਮੌਕੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਭਾਈਵਾਲੀ ਫਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਅਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 'ਦੂਜੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਨੇ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਕਰੇਤਾ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਵੱਡਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਕੱਲੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ **ਸੰਜੀਵ ਗੋਇਲ ਦੇ** ਕੇਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸਾਲਸੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਸੱਦੇ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਿਰ ਦੀ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ 'ਤੇ ਭਾਗੀਦਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸਮਝੌਤਾ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਇੱਕ ਧਿਰ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ।

(5) 1970 ਏਆਈਆਰ (ਦਿੱਲੀ) 19

(6) 2010(2) RCR (ਸਿਵਲ) 44

(ii) ਲਾਗੂ ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਜ਼ਰੂਰੀ: ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਉਹ ਨਿਯਮਤ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ

(6) ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 39 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਅਪੀਲਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਸਾਲਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ 1940 ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 41 ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ

ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 105 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ 1940 ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 105 ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਲਈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਾ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਨਿਗਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ।

IV. ਭਾਈਵਾਲੀ ਇੱਕ ਅਜਨਬੀ ਨੂੰ ਅਹਾਤੇ ਲੈਣ ਲਈ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਉਪਕਰਣ ਸੀ

(a) ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦਾ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਬੰਧਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

(7) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੂੰ ਖੁਦ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਲਾਭ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਮੈਂ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਹਲੀ ਕਰਾਂਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਵਜੋਂ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਭਾਈਵਾਲੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਈ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਅਤੇ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਦੋਹਰੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਤੀਜੇ ਲਈ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਾਰਟੀ, ਜੋ ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲ ਸੀ, ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਭਾਈਵਾਲੀ ਖੁਦ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਭਾਈਵਾਲੀ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਓਡੀਅਮ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਨਕਾਬ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਲੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣਾ।

(8) 'ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ 99 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਡੀਡ ਮੇਹਨ ਲਾਲ ਗੋਇਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਲੀਜ਼ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਧਾਰਾ (iii) ਹੈ ਕਿ ਪਟੇਦਾਰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 15 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਾਈਟ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਧਾਰਾ (ix) ਪਟੇਦਾਰ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਕਲਾਜ਼ (xiv) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੇਦਾਰ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਭਾਈਵਾਲੀ, ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਡ ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇੱਕ ਹਲਫ਼ੀਆ ਬਿਆਨ ਕਿ ਸਾਰੇ ਭਾਈਵਾਲ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ/ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹਨ, ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇਕਰ ਪਟੇਦਾਰ ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਸੀ ਤਾਂ ਵੀ ਫਿਨ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੋਧਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦੂਜੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ educatcd/uncm ਚਲਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਖੁਦ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ

ਕਰਨਾ ਸੀ। We ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਲੀਜ਼ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬ-ਲੈਟਿੰਗ ਜਾਂ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਲਈ ਸੀਵੀਕਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਹਾਂ। 'ਡਾਈ ਆਈਡੀਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਕੇ, ਤਬਾਦਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਆਚ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ, ਇਹ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੇਵਕਨੈਂਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈਯੋਗ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਵਿਆਜ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਅੰਤਮ ਸੰਦੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, i fthe ਪਟੇਦਾਰ hisscd f ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਇੱਕ ਯੰਤਰ ਵਜੋਂ ਆਗਿਆ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਖੁਦ ਇਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਤੀਜੀ ਧਿਰ, ਜੋ ਅਲਾਟੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਯੋਜਨਾ ਸੀ। ਅਲਾਟਮੈਂਟ 22.04.1977 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ 01.04.1977 ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਸੀ; ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਸਿਰਫ ਭਾਈਵਾਲੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ 1 ਵੇਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 03.04.1978 ਤੋਂ ਲੀਜ਼ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੀ ਇੱਕ ਇਮਾਨਦਾਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ

ਜੰਤਰ. ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਜਵਾਬਦਾਤਾ 1 ਅਤੇ 2 ਦੀ ਗਲਤ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

(b) **ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਝੁਠਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ।**

(c) ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੇਦਾਰ- ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਗੋਇਲ ਨੇ 01.04.1977 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਲਿਨ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਭਾਵ, 1 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ। st ਜਵਾਬਦੇਹ. ਭਾਈਵਾਲੀ ਡੀਡ 05.07.1971 ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ 26.04.1980 ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਟਿਕ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਅੱਗੇ ਭੇਜੇ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਬਾਰੇ 02.05.1980 ਨੂੰ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ। ਦਾਅਵਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਰਸਮਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਮੈਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਦਰਅਸਲ, ਦੂਜਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਖੁਦ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਪਰਿਸਿਸ ਐਂਡ ਲੈਂਡ (ਬੇਦਖਲੀ ਅਤੇ ਰੈਂਟ ਰਿਕਵਰੀ) ਐਕਟ 1973 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਇਹ ਮੇੜ ਹੈ ਜੋ ਆਖਰਕਾਰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ।

V. **ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਲੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਨਤੀਜਾ; ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੁਆਰਾ ਮੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਕਾਰਨ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ**

10. ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਇਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਸਲ ਅਲਾਟੀ, ਅਰਥਾਤ, ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਖੁਦ ਕੁਝ ਭੁਗਤਾਨ ਸਵੈਇੱਛਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਡਿਫਾਲਟ ਕੀਤਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਅਸਫਲ ਹੋ ਗਈ, ਤਾਂ ਇੱਕਮਾਤਰ ਕੋਰਸ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ

ਲੀਜ਼ ਡੀਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਅਲਾਟੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ/ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਿਰਫ 10% ਹੀ ਸਬਸਿਡੀ ਵਾਲੀ ਦਰ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਹੋਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਸੀ। 15.04.1982 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਲਾਟੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ 21.06.1983 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਪਲਾਟ ਦਾ ਖਾਲੀ ਕਬਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਪਰਿਸਿਸ ਐਂਡ ਲੈਂਡ (ਬੇਦਖਲੀ ਅਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਵਸੂਲੀ) ਐਕਟ 1973 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਾਅ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ।

(11) ਆਰਬਿਟਰਲ ਹਵਾਲਾ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਬਲਿਕ ਪਰਿਸਿਸ (ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਾਧਾਰੀਆਂ ਦੀ ਬੇਦਖਲੀ) ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਖੁਦ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਭੰਗ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਹੋਏ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 1977 ਵਿੱਚ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਨਿਗਮ ਦੁਆਰਾ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵੀ ਸੰਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਸੈਂਡ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰਵਾਨਗੀ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਵੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ, ਮੈਂ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਵਾਰ ਨਿਗਮ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਆਪਣਾ ਕਬਜ਼ਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ 'ਤੇ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਪੱਤਰ ਬਾਰੇ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਲ 1981 ਵਿੱਚ ਵੀ, ਲੀਜ਼ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਨਿਗਮ ਨੇ 16.01.1981 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨਲ ਅਫਸਰ, ਇੰਚਾਰਜ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਉਦਯੋਗਿਕ ਸੈਂਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਬਜ਼ਾ ਅਣ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੀ। ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਵੱਲੋਂ ਲਾਹੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਗਮ ਨੇ ਮੁੜ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਕੋਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। 1 ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਅਲਾਟੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਲੀਜ਼ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ।

(12) ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ, ਜੇਕਰ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਅਲਾਟੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਜੇਕਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਸੈਂਡ ਦੀ ਅਸਲ ਅਲਾਟਮੈਂਟ 26.11.1976 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਰਾਹੀਂ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਤਹਿਤ cducatcd/uncmploycd ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਸੈਂਡ ਨੰਬਰ ਈ-6 ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਖਾਸ ਵਿਅਕਤੀ, ਅਰਥਾਤ, ਮੇਹਨ ਲਾਲ ਗੋਇਲ ਨੂੰ ਸੀ ਅਤੇ ਸੈਂਡ ਦੀ ਕੀਮਤ 97,000/- ਰੁਪਏ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪੱਤਰ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਕੀਮਤ 35% ਵਧਾ ਕੇ 97,000/- ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। 1,30,692/- ਮਿਤੀ 18.04.1979 ਦੇ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਵਾਧੂ ਲੇਵੀ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਕੇ '97,000/- ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 06.09.1989 ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੈ। ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਹੁਕਮ 21.06.1983 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਨੂੰ ਸਾਲਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਦਰਭ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਦੋਂ ਦੂਜਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਲਈ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਆਖਰਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਕਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਲੋੜੀਂਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੈਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 14.09.1989 ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ '9,314/- ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਤੱਥ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੈ। ਇਹ 12.07.1989 ਨੂੰ 1,75,959.1 ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਬਕਾਇਆ ਰਾਸ਼ੀ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮਾਸਿਕ ਕਿਸ਼ਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਇਹ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਦਾਇਰਾ ਸੰਭਵ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ।

VI. ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਨਕਸ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ

(13) ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ: (i) ਕੀ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਲਾਟੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਸਾਂਝੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ; ਅਤੇ (ii) ਕੀ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਰਾਜ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਕੋਲ ਖੁਦ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਲਿਖਣ ਜਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਓਰੀ ਜੀਨਲ ਅਲਾਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸੇ 'ਤੇ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਵੇਕ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਉਹ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਰੇਜ਼ਾਨਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਜੇਕਰ ਅਸਲ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਪਦੰਡ ਸਨ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਲਾਟੀ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ੱਕੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਕੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਭਾਗੀਦਾਰ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਪੂਰੇ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਸਮਝਣ ਲਈ ਮਹਾਨ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਹੁਨਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਉਪਕਰਣ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਕੁਝ ਯੋਗ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਡੇਟਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕੋਲ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੌਜਵਾਨ ਮਾਪਦੰਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੀ ਯੋਗਤਾ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਉਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ।

(14) ਜੇਕਰ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਦਾ ਲਾਭ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਲਾਭ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਸਨੇ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਫਾਇਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਬਣਾਇਆ, ਉਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ

ਇੱਕ ਗਲਤ ਕਾਰਨ ਲਈ. ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਮਿਸਰੀ ਐਸਟੇਪਲ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਬਦਲਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਸਨੇ ਮੁਫਤ ਸਬਸਿਡੀ ਦਾ ਲਾਭ ਲਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਸਨੇ ਦਸਕਰਵ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਤੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਨਾਲ ਵੀ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ, ਉਸਨੂੰ ਅਸਲ ਅਲਾਟੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਾਲੰਟੀਅਰ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

(15) ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਕਿਸ਼ਤ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਜਗ੍ਹਾ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਤੋਂ ਕੋਈ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਭੁਲੇਖਾ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਜਨਤਕ ਥਾਂਵਾਂ (ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ) ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ 1 ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਖੁਦ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੂਜਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕਬਜ਼ਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 1 ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਵਾਰਡ ਜਿਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਬਜ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਉਧਾਰ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਇਲੀ ਅਵਾਰਡ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਯਾਤ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਭੁਗਤਾਨਾਂ

ਤੋਂ ਗਲਤ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਏ। ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦਾ ਅਵਾਰਡ ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਅਤੇ ਡਿਕਰੀ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

VII. ਸੁਭਾਅ:

(16) ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦਾ ਅਵਾਰਡ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕੋਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 1 ਅਤੇ 2 ਤੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੇਸਨੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਲਈ ਉੱਚ ਉਪਾਅ ਸੁਤੰਤਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਹਤ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਗੈਰ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈ ਖੁਦ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਮਕਾਨ ਮਾਲਿਕ ਕੋਲ ਆਰਡਰ 2 ਨਿਯਮ 2 ਸੀਪੀਸੀ ਦੀ ਬਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਬਿਨਾਂ mesne ਲਾਭ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦਾ ਉਪਾਅ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਦੀ ਫੀਸ ਰੁ. 20,000/-।

ਪੀ ਐਸ ਬਾਜਵਾ

PUNJAB SMALL INDUSTRIES AND EXPORT CORPORATION LTD. v. 361
SURINDER KUMAR, PROP. M/S GOYAL ALUMINUM WORKS
AND OTHERS (K. Kannan, J.)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

3299/HC ILR—ਸਰਕਾਰ/ ਪ੍ਰੈਸ, ਯੂ. ਟੀ., ਸੀ. ਐੱਚ. ਡੀ.

- (2) ਏਆਈਆਰ 1984 1072
- (3) ਏਆਈਆਰ 1988 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 205